

ИКОНОМИЧЕСКИ

Седмично издание на Варненската Търговско-Индустриална Камара.

Урежда Редакционен Комитет.

Всяко що се отнася до Ик. Изв. се изпраща до Варн. Търг. Инд. Камара.

Варна, 1. Децемврий 1922 г. Год. I. Брой 7.

Абонамент	Годишен	100 лв.
	Полугодишен	60 "
	Чужбина (годишен)	140 "
Обявления	1/2 стр. 300 лв. — 1/8 —	100 лв.
	1/4 " 180 " — 1/16 —	60 "

ИЗВЕСТИЯ

Житната търговия в Варна през 1921—1922 год.

От обявяването на общоевропейската война, житната търговия на България бе подложена на ред ограничения в зависимост от нуждите на прехраната на страната и схващанията на управляващите среди. Едва миналата есен се повърнахме пак към принципа на свободната търговия, като не се смятат разбирателно, допълнителните износни такси — вжн от митата — и задълженията към централата на девизите.

Ако се опитаме да си припомним тези ограничения, пред нас ще изпъкне следната картина:

1) Периодични, общи забранявания и разрешения на износа на известни видове храни — преди наместата ни в войната.

2) Реквизиране и обща забрана на износа с частични разрешения за износ — през време на войната.

3) Забранен износ, свободна вътрешна търговия и закупувания от страна на дирекцията за С. Г. О. П. по предварително определени, но променливи цени — след примирението, и

4) Държавен монопол на износа с ограничена вътрешна търговия при определени постоянни цени (консорциума) — от пролетта 1920 год. до есента миналата година.

Всички тези фази на различни ограничения на най-важния клон на нашата износна търговия, неразривно свързан с най-важната ни индустрия — мелничарството, са пълни с ценни поуки за сегашната и бъдещата ни стопанска политика. А дейността на консорциума и последните от него за народното ни стопанство представляват, освен това, и общ научен интерес като първи опит в сференната стопанска история за държавно монополизирание на житната търговия. Ето защо, от голяма полза би било да се публикуват по възможност всички официални данни за същите, а главно да се даде един подробен отчет за делата на консорциума. Такъв отчет би бил от голямо значение особено се-

га, когато отново се заговорза за възстановяване на житния монопол.

В следните редове ще разгледаме развитието на житната търговия в най-важния наш житен експортен център — Варна — през първата година след премахването на консорциума и възстановяване на свободна търговия, а именно от 1 август 1921 до 31 юлий 1922 год. За съжаление, принудени сме да се ограничим главно с даване известни статистически данни, понеже при липса на такива данни за цялата страна, а още и поради изключителното положение на близките ни пазари, общи съждения и заключения за бъдещия развой на житната ни износна търговия биха били твърде прибързани и рисковани.

Варна е естественото пристанище на северна България и южна Добруджа и каквито политически промени да стават, тя всякога ще има достатъчен хинтерланд, за да оправдае всички жертви за усъвършенстване пристанищната служба.

Както преди войната, тъй и сега, тук се складират за износ зърнени храни от цялата наша дунавска равнина чак до Искърския проход.

От 1 август миналата година до 31 юлий т. г. в Варна са пристигнали:

	в тона	с кола ¹⁾	общо
По железницата			
зимница	31,759	2,729	34,488
ржж	1,104	42	1,146
ечемик	3,544	184	3,728
овес	302	34	336
кукуруз	18,369	173	18,542
боб	15,971	446	16,417
просо	127	1	128
фий	1,630	5	1,635
кжклица	177	—	177
всичко	72,983	3,614	76,597

1) Цифрите са от Варненската стокова борса; взето е средно една кола за половин тон.

Освен това пристигнали са още брашно 12,412 тона трици 2,874 "

За същото време през варненската митница са изнесени:

зимница	16 788 тона]
ржж	1,516 "
ечемик	2,550 "
овес	189 "
кукуруз	17,071 "
боб	21,247 "
просо	41 "
фий	1,510 "
кжклица	148 "

всичко 61,560 тона

Изнесени са още 10,895

брашно и 2166 тона трици.

По държави износа се разделя, както следва:

	зър. храни	браш. и трици
	тона	тона
Турция	29,127	11,459
Франция	12,128	—
Русия	5,914	1,069
Германия	4,666	—
Белгия	4,407	—
Гърция	3,223	365
Италия	1,376	—
Холандия	140	—
Англия	40	20
Египет	39	74
Австрия	—	74

За Турция е изнесено главно зимница (9713 т.), кукуруз (9740 т.), боб (7094 т.), ечемик (1656 т.), ржж (575 т.), и пр. За Франция: боб (6997 т.), зимница (3148 т.), кукуруз (1845 т.), и фий (138 т.). За Русия: кукуруз (3868 т.), зимница (1904 т.), боб (107 т.), и пр. За Гърция: боб (1943 т.), зимница (709 т.), кукуруз (490 т.), и пр. За Германия: боб (3517 т.), ржж (556 т.) и ечемик (593 т.). За Белгия: боб (1473 т.), фий (1326 т.), кукуруз (1128 т.), ечемик (255 т.), и ржж (224 т.). За Италия: зимница (1315 т.). За Холандия само ржж (140 т.). За Англия само боб (40 т.). За Египет също само боб (39 тона).

Ако спрем вниманието си върху цифрите на износа, ще констатираме, преди всичко, че износа на зърнените храни през Варна за миналата година не е достигнал нито едната третя част на износа и през последната година преди войните: 1911 календарна година през Варна

са изнесени без фия — 201,103 т., а сега само 61,060 тона. Брашно е изнесено малко по-вече от една третия (1911 год. — 30,202 т.), а трици — малко по-вече от една осма (1911 год. — 16,328 т.).

Дали Варна е запазила своето място (20 — 25 % от целия износ на зърнени храни и около 40 % — от този на брашно и трици) в общия износ на зърнените храни от страната, още не може да се каже, понеже липсват данни за това.

Интересно е съотношението на изнесените количества зърнени храни в сравнение с това преди войните.

Бие в очи, преди всичко, износ на боба през Варна. В сравнение с износа на сжщия през 1911 г. той се е утроил (1911 г. — 7,185 т.) и почти достига числото на общото количество изнесен боб от Бжлгария през 1911 г. (23,900 т.).

Износа на кукуруза, напротив, е значително намалал. Докато през 1911 г. той е съставлявал по-вече от половината на целия износ на зърнени храни през Варна (111,660 т.), сега той не е достигнал нито една третия от сжщия.

Симницата почти е запазила старото съотношение, а за ржжта, ечемика и овеса то е значително намалало.

Не по-малък интерес представлява съотношението на изнесените количества зърнени храни през Варна за разните държави в сравнение с тия преди войните.

Мястото на Анзерс преди войните днес е заето от Цариград, който е погълнал почти половината от изнесените зърнени храни, без да

говорим за износа на брашно и трици, който почти целия (близо 90%) е отправен за Турция.

Белгия заема пето място, а за Англия, която преди войните заемаше второ място, е изнесено всичко 40 тона боб и 20 тона брашно.

Египет (Александрия), за което се изнасяха по-вече от 25% от нашите брашна, сега фигурира сжщо само с 39 тона боб и 74 т. брашно.

За по-правилна преценка на значението на цариградското тържище за нашия износ на зърнени храни, нека отбележим още, че само износа през Варна за миналата година (29,127 тона) почти е достигнал общия износ на зърнени храни от цяла Бжлгария за Турция преди войните (през 1911 год. — 31,091 тона). Ако към износа за Цариград през Варна прибавим и износа през Бургас, който не ще е много по-малък от този през Варна, то ще видим, че Турция не само е зела сравнително първо място, но че и износа ни за там се е значително увеличил, отколкото преди войните.

Не бива, обаче, от друга страна, да се изпуска из пред вид, че миналата година Цариград игра важна роля като транзитен център за Русия и че много наши храни отиваха за Цариград, за да бъдат там само трансбордирани и отправени за Русия. А вжн от това, нека не се забравя, че цялата тази година в Мала Азия се воюваше и че, вместо да се изнася от там за Цариград, както обикновено, ставаше тжкмо обратното.

Д-р Ив. Екимов.

Спиртната индустрия запада.

Спиртната индустрия е една от най-дееспособните индустрии в Бжлгария. Тя е *par excellence* национална индустрия, защото необходимите си сурови материали, кукуруз и меласа, с изключение на серната киселина, добива от самата страна. В началото на своето развитие, спиртната индустрия бе предмет на особено внимание от страна на държавата. На нея бе дадени всички специални облаги, предвидени в закона за насърчение на местната индустрия, а внасяния от странство спирт бе обложен с високи протекционни мита. Благодарение на тия благоприятни условия, спиртната индустрия взе да се развива бърже и в скоро време се основаха една след друга осем фабрики за спирт в Бжлгария.

Обаче, в последно време, в пжтя на развитието на тая силна

индустрия се изпречват сериозни спжнки, които застрашават нейното съществуване в бъдаще. Намесата на държавата в разпродажбата на спирта за нуждите на местната консомация, чрез откупуването му от фабриките, е от естество да нанесе смъртен удар на спиртната индустрия. Тая намеса, както се знае, се изразява в следното.

Вжз основа на чл. 2 от закона за търговията с зърнени храни и произведения от тях, вжзложено е на министъра на финансите да откупи от спиртните фабрики в царството, за бъдащите нужди на местната консомация, 2,500,000 литри рафиниран спирт, с крепкост 95° при 15° С, при определена цена по 17'50 и 17'70 лв. литра в зависимост отдалечеността на фабриките от железопжтните центрове. Сжщевременно финансовия министър се задължа-

ва да го препродаде на сжщите фабрики, от които е откупен, с печалба за държавата от 62'50 лв. на литр. Така препродадения спирт фабрикантите ще продават на едро на търговците максимум по 87'60 лева литра включително акциз 4'75 лв. и общ налог 2'85 лв. на литр, по наряди дадени от Министерството на финансите.

Напоследък продажната цена на спирта е увеличена на 96'20, понеже печалбата на държавата е увеличена от 62'50 на 80 лв. и общ налог от 2'85 на 11'45 лв. Тия формалности и чрезмерно високата цена затрудняват тжжрде много продажбата на спирта. Ето защо, миналогодишното производство на фабрика „Янтра“ в Г. Оряховица стои още непродадено. В сжщото положение се намират и останалите спиртни фабрики в Бжлгария.

Общото количество на произведения от осемте фабрики спирт, според дадения от Министерството на финансите наряд, вжзлиза на 2 1/2 милиона литри. Бжлгария преди балканската война консумираше около 4 1/2 милиона литри спирт при слаба реколта на гроздето, а при добра реколта на последното, за нуждите на местната консомация беха достатъчни 2 1/2 милиона литри. Но, както споменахме по-горе, тази годишното производство още стои непродадено, от една страна, по причина на формалностите по продажбата, а от друга, вследствие добрата реколта на гроздето и насърчението, което се прави в последно време от държавата на винарството, като се намали акциза на виното на 0'50 лв. на литр. Не по-малко спжва продажбата на спирта контрабандното производство на ракията от цвекло, царевича и разни други продукти, както и дистиляцията на виното, към която прибежават напоследък винопроизводителите, за да използват старите си непродадени вина.

Особено силна е конкуренцията на спирта, добиван от дистиляцията на старите вина. Като се има пред вид, че от 10 литри вино се добива 1 литр спирт, като се сметне виното по 7 лева кг., то добития по тоя начин спирт би могжл да се продава най-скжпо по 80 лв. литра, когато фабричния се продава по 96'20 лв. литра.

От горезжложеното става ясно, че две са съществени спжнки, които спиртната индустрия среща в пласирането на своето производство. От една страна, ограничението свободата на търговията с спирт чрез намесата на държавата и, от друга — безогледното насърчение на ви-

нарството от същата. Независимо от това, държавата преди авансиралаше необходимите суми на фабриките за годишното производство срещу нарядите, а от м. септември т. г. тя вече престана да авансира каквато и да е сума. Така че, фабриките се намират в невъзможност да продължат производството си, преди да продадат миналогодишното си производство, понеже за едно годишно производство от 500,000 л. е необходим един капитал от 10—15 милиона лева, с какъвто ни една фабрика не разполага. Липсата на вжглища и вагони тоже спъват производството.

При тия неблагоприятни перспективи за бъдещето на спиртната индустрия, не остава друго, освен тя да търси пазари за производството си в чужбина. Турската империя, която винаги е била една добра консоматорка на спирт и вжобше един от най-добрите пазари на нашите произведения, и в дадения случай би представлявала най-изгодния пазар за пласирането на нашия спирт. Турция преди войната е консумирала годишно около 17,000,000 литри спирт, доставяван главно от Русия, Германия и Австро-Унгария. След общоевропейската война, вследствие елиминирването на Русия и Австро-Унгария от числото на експортърите, тяхното место в вноса на спирт в Турция се зае от Съединените Щати и Холандия. Тъжко сега е момента България да извоюва място в турския пазар за своя спирт, докато Русия се възстанови икономически и поднови своето производство.

Друго средство за спасение на спиртната индустрия от западане ние виждаме в картелирането на спиртните фабрики. Според мнението на компетентни лица, две фабрики биха били достатъчни да задоволят нуждите на местната консумация, като произвеждат от 1½ до 3 милиона литри спирт годишно. Останалите пет фабрики биха могли да се преобърнат в други индустриални предприятия, като например в мелници, маслобойни, текстилни, керамически и др. По тоя начин вложения в тия предприятия огромен капитал би се рентирал по-добре и спиртната индустрия би избегнала катастрофата, която я застрашава.

Сп. Спиров.

ВЪТРЕШЕН ПРЕГЛЕД.

Девненските валсови мелници.

Те са единствени в България, най-щедро облагодетелствувани от природата. Тяхната водна енергия е

постоянна и неизменна през всички времена на годината, понеже водата, идяща непосредствена от изворите, никога не намалява и не замръзва. Обаче, тая водна енергия е тъй нерационално разпределена и използвана и тъй прехосвана от многобройните валсови и небетчийски мелници (на брой 32), че и на най-големите от тях не се падат повече от 25—30 конски сили за всяка една отделно. Така, 6-те големи валсови мелници използват всичко около 200 к. с. или средно 33 к. с. на всяка от тях, с едно денонощно производство от около 8 вагона брашно. Именно това слабо количество на производството е главния дефект на девненските мелници. То бе достатъчно за предишното състояние на брашнените тържища у нас и в Ориента, но днес, при големото търсене на луксозни брашна, особено в Гърция и Сърбия, с такива ограничени количества трудно се прониква и закрепва даже в Цариградския пазар. Така, днешното търсене на брашна се предлага в големи партии — често от 50 и повече вагона и то за твърде кратък срок — най-много седмица или 10 дена. Коя наша девненска валсова мелница би се ангажирала с такова количество, когато тя, при непрестанна денонощна работа, едва би произвела 6 вагона брашно в една седмица? Затова и нашите девненски мелници са принудени да отказват на такива едри поръчки, а с малките си производства да търсят дребни, често непостоянни и несигурни купувачи. С тия малки количества те едва задържат даже пазари си в Цариград, където те се губят сред огромния внос на Америка и търпят чести загуби.

Как да се излезе от това положение на малко и недостатъчно производство? Средствата за това са известни на нашите девненски мелничари — затова им е говорено още туй лято през време на индустриалната анкета. Това сж, първо, или пълно сливане на всички валсови мелници в един производствен и търговски картел, или, второ — сливане само в един търговски картел, като си запазва всяка мелница своя боба и самостоятелност в производството.

Първото средство — пълно сливане в един общ картел — за сега е трудно осъществимо. Второто средство — един чисто търговски картел — е и по-възможно и по-належащо. Подобен картел е даже една жизнена необходимост, която чука на вратите на нашите девненски мелничари. Той е напълно ясен в тахното съзнание и неговата организация е ясна за всички и без особни

затруднения изпълнима. Преди всичко, едно общо управително тело, което да ръководи и изпълнява покупко-продажбите, т. е. да доставя суровите материали за картелираните мелници и да разпродава и експедира изработената стока. А за това са нуждни общи складове най-напред в Девня и Варна, а след туй и в някои пунктове на външните пазари, например в Цариград и Александрия. Каква роля биха изиграли подобни складове в производството и търговията на нашите девненски мелници, излишно е да се говори много. От една страна, те биха винаги, в всяко време, запасвали с храни мелниците, а от друга страна, складовете за брашна в Цариград, Александрия и другаде ще бъдат винаги готови да предлагат и доставят стока, когато бъде потърсена на пазаря. Особно в Цариград, където пазарят е тъй колеблив и трябва всякога да се следи и чакат удобни моменти за добра продажба.

Една от належащите задачи на търговския картел трябва да бъде и установяването на общи еднакви и постоянни типове брашна — безусловно необходимо средство за проникване в по-далечните външни пазари. Това лесно би се постигнало чрез ръководството и надзора на един вещ майстор-мелничар, който е даже необходим и при сегашното състояние на производството на отделните мелници.

Най-сетне, бъдещият картел би могъл да уреди и една обща работилница за поправка на мелничните машини и да притежава всички необходими резервни части.

Като по-далечна цел, търговският картел може да си постави и рационалното използване на водната енергия чрез построяването на една обща електрическа юзина, която би дала възможност за пълно и постоянно използване на всички мелнични инсталации, а не както е сега, при недостатъчността на водната сила, използването им да става само частично.

Из стоквата борса.

Управителният съвет на Варненската стокова борса, в заседанието си на 22 ноември т. г. взел следните решения:

1. За добрия ред в управлението на борсата и извършването на сделките по покупко-продажбите на зърнени храни да се съблюдава и изпълнява следната наредба:

а) г. г. посредниците трябва да третират сключването на сделките само с членовете на борсата и техните официални пълномощници.

б) г. г. посредниците, преди да почнат сделките в борсата, да дават на купувачите отделни бележки за стоките, които са изложили за продажба в борсата.

в) Посредниците нямат право да третират с купувачи, които са около посредническите маси.

г) Да се публикува в борсовия бюлетин действителното самоварно хектолитрово тегло на зимницата и ржжта.

д) Синдика на борсата да следи, които зимници от вагоните са главниви, само срещу тях да се отбелезва в бюлетина че са такива.

е) Едно и също лице може да бъде само два пъти подред гост на борсата и то като ще стои на определеното от управителния съвет място. Гостите нямат право да ходят при мострите по масите на посредниците и да третират с тях или с продавачите. Който от тях не изпълнява това, ще бъде отстранен от борсата.

Неизпълнителите на тая наредба членове на корпорацията и посредниците ще бъдат наказани, съгласно чл. чл. 198, 199, 203 и 210 от прахилника на борсата.

Понеже, според сегашното изискване на работите за улеснението на житната търговия с зърнени храни от пристигналите вагони, стана нужда да се изменят някои членове от борсовия правилник, затова се натоварват членовете на управителния съвет г. г. Д-р Ив. Екимов и Д-р П. Ранков да приготвят проекта за нужните изменения, който, като се прегледа от управителния съвет, да се напечата и раздаде на г. г. членовете на борсовата корпорация, да го проучат и си направят следните бележки, с каквие би намерили, че трябва да се попълни проекта. След това да се свика извънредно общо събрание на корпорацията за приемането измененията. Като се утвърди от г. Министра на Търговията, Промислеността и Труда, да се препечати отново правилника с всички досегашни изменения, за сметка на борсовата каса и раздаде на г. г. членовете на корпорацията, за изпълнение.

Елеватори.

Управителят на земеделската банка е заявил, че досега са получени няколко офери за постройка на 55 силози и елеватори в България. Общата вместимост на тия елеватори ще бъде около 160,000 тона. Сумата, необходима за построяване на цялата елеваторска мрежа, се преценява на 1 милиард лева, които ще бъдат покрити чрез заем. Погасяването на заема ще може да стане в продължение на 20 години

от таксите, които ще бъдат определени при всеки силоз и елеватор.

През всички елеватори ще се прекарва годишно около 50—60,000 вагона храни, почти колкото е средния зърнен износ на България.

Представените до сега офери са били твърде благоприятни. Никакви концесии няма да бъдат дадени на строителните фирми за експлоатация на елеваторите.

Проектира се, че най-напред ще бъдат построени силози и елеватори в Варна и Бургас, след туй по дунавските пристанища и най-после из вътрешността. Целият строеж ще трае 5 години.

Производство на сол.

Тазигодишното производство на сол достига около 20 мил. кгр. Сравнително миналите години, това производство се счита за отлично и би задоволило нуждите на страната от морска сол. Най-големата част на солта е добита от Атенаскойското езеро — около 15 мил. кгр.

Конгресът на Българската централна кооперативна банка.

При закриването си конгресът на Бжлг. централ. кооперат. банка в София е гласувал резолюция, в която се е изказал единодушно, че банката трябва и за напред да продължи съществуването си в сегашния си вид и че закриването ѝ, както желаят някои, ще нанесе незаслужен удар на кооперативното ни дело.

Относно управителния съвет, конгресът изисква точното изпълнение на закона за банката. При кредитирането да се спазват кооперативните принципи, а не капиталистическите. Конгресът изказва съжаление, за дето управлението на банката, с своята нетактичност, е влязал в конфликт с всички подведомствени институти на банката.

Конгресът също съжалява за сегашното безгрижие на държавата относно кредитирането на банката, която трябва да има достатъчни средства за подпомагане на кооперативното ни дело.

Бележка.

Счита се за нужно да отбележим, че известни неща, които досега сме хроникирали и ще хроникираме нататък в зенаятчийския отдел на вестника си, се отнасят едновременно и към отдел „Из дейността на камарата“.

Из дейността на Варнен. търгов. инд. камара.

В изпълнение на някои от решенията, взети в 27-та редовна сесия на камарата, в свръзка с някои мероприятия от стопански характер, последната е направила следните постъпки пред респективните министерства.

По реорганизиране информац. служба при Царигр. тържище. В свръзка с четения в сесията реферат от секретаря на камарата по анкетата на Цариградското тържище се повдигна въпроса за нуждата от редовни, пълни, навремени и изчерпателни информации за нашата износна търговия на цариградското тържище. По повод на това, камарата направи постъпки пред министерството на външните работи и онова на търговията да се реорганизира информац. служба при цариградското консулство с оглед интересите на износната ни търговия.

Министерството на търговията отговори, че е направило нужните постъпки пред онова на външните работи за удовлетворение искането на камарата.

По откриване българска търговска камара в Цариград. В свръзка с същия реферат в сесията се повдигна въпроса за откриване на бжлгар. търговска камара в Цариград. В едно обстоятелство изложение до министерството на търговията, в което се изтъкна ролята, която играят днес търгов. камари, учредени в чужбина, за развитието на външната търговия, камарата ходатайства за откриване на бжлгар. търговска камара в Цариград.

Отгосор още не е последвал.

По отменяване нареждането за предварителното складиране и стифиране на нека на предназначения за износ стоки. Предварителното складиране и стифиране на нека на стоите, предназначени за износ, е било винаги една голема спънка за износната търговия, като е обременявало с излишни разходи по разтоварването, стифирането и товаренето на парахода.

По повод на това, камарата направи постъпки пред министерството на финансите да отмени горното нареждане в смисъл, щото товаренето на всички стоки, предназначени за износ, да става при еднакви условия чрез подаване на декларация, а не да се изисква технико предварително складиране и стифиране в пристанището преди пристигането на парахода.

Министерството отговори, че не може да отстъпи от реда предви-

ден в чл. 301 от правилника за митниците.

Определяне место в кея за паракодите на бжлгар. параход. д-во. Варненското пристанище при сегашното положение разполага всичко с 7 места за акостиране на параходи и когато движението в пристанището е усилено, често се случва паракодите на бжлгар. параходно д-во да чакат изпразването на некое место, за да застанат на кея и започнат разтоварването. В чуждите пристанища националните параходи имат определени места на кея, където те застават веднага след пристигането им. В интереса на бжлгар. параходно дружество, камарата направи постъпки пред министерството на железниците да нареди пред пристанищните власти в Варна и Бургас да определят место на кея за паракодите на бжлгар. параходно д-ство.

Отговор не е последвал.

По отпускане на кам. вжглища на Парах. д-во от държавните мини. В тази годишната сесия на камарата се изтъкна въпроса, че Бжлг. пар. д-во среща големи мъжнотии при снабдяването на параходите си с вжглища. Държавните мини често пъти не изпълняват наредите на д-вото и последното бива принудено да купува вжглища от частни лица на високи цени.

По повод на това камарата ходатайствава пред Министерството на търговията за навременното изпълняване наредите на Б. пар. д-во, като им се дава предимство пред тия на частните лица. Сжшо и цените да бждат еднакви с тия, отпущани на бжл. държ. железници.

Отговор не е последвал.

По освобождаване от износното хрзната за нуждите на екипажа от паракодите на Бжлг. парак. д-во. Известно е, че паракодите на чуждите компании при тржгването си се снабдяват с неприкосновен запас от храни за нуждите на екипажа. Нашите параходи би требвало да направят това в Варна и Бургас, за да не бждат принудени да купуват храни в чуждите пристанища, където валутата е много висока по отношение бжлг. лев.

По тоя повод, камарата направи постъпки пред Министерството на финансите за безмитен износ на храната, предназначена за нуждите на екипажа през време на пътуването.

Отговора е отрицателен.

За цените на каменните вжглища. Като е известно, Министерския съвет с XXXIV то си постановление от 20 октомври т. г., протокол № 101,

е одобрил новото увеличение цените на каменните вжглища. По повод на това, Сжюзът на бжлгарските индустриалци е отправил едно писмо (№ 247, 14 т. м.) до министерството, с копие до камарата ни, с което моли поне цените на вжглищата от III качество, употребявани най-много от фабриките, да бждат приравнени на цените, по които държавните мини отпущат вжглища за железниците. Камарата, от своя страна, се отнесе сжшо до министерството в подкрепа исканията на индустриалния сжюз. Министерството, обаче, с писмо № 14,075 от 23 т. м. съобщава, че подобно приравнение на цените на кам. вжглища не може да стане, понеже и без тоя вжглищата у нас били по евтини от тия в всички европейски държави.

Занаятчийски отдел.

Занаятчийско училище.

Тжрновския окр. съвет, след като се е уверил, че ефорията на покойния тжрновски благодетел, дядо Ангел Попов, не ще да изпълни тжй скоро волята на последния — да открие и издържа от завещаните средства занаятчийско училище в Тжрново, още повече че и сам съветът е изказал готовност да подкрепи тая благородна идея, като е тредвидел в бюджета си още през миналата финансова година една субсидия от 100,000 лева, то, за да се задоволи тая нужда от едно подобно училище в тоя чисто бжлгарски край, стоящ в земеделческо, икономическо и културно отношение на първо място в страната, е предвидел и в тази годишния си бюджет кредит от 300,000 лева за нареджане и откриване подобно училище, независимо от онова на ефорията.

В изпълнение това решение на Окр. съвет, Тжрновската окр. постоянна комисия е направила нужните постъпки за сдобиване с училищно помещение, за каквото е посочила една от свободните по настоящем казарми в Тжрново.

Обаче изглежда, че въпреки желанието на Постоянната комисия и тжрновското занаятчийство, надали ще може училището да бжде открито още през тази учебна година, тжй като ето вече изтичат три месеца от нея, а още нищо съществено не е направено по откриването му.

До колкото се простират сведенията ни, комисията е мислила на първо време в училището да се застъпи дърводелството и след това, покрай него, да се развият и други сродни отдели.

Ние обаче мислим, че най-под-

ходяще би било на първо време, ако се застъпи *кожарството*, тоя занаят именно, който още от турско време е давал препитание на маса табаци-кожари, както в окръга, така и в самото Тжрново и специално в Асеновата махала. Още повече, че тоя занаят има всички благоприятни условия за развитие и модернизирание.

Множеството кожи у нас, добивани от дребен и едър добитък, които днес, поради липса на достатъчно технически средства за по рационално обработване, се изнасят вжн от страната и то на нищожни цени, за да се вжрнат в последствие обработени, но на неимоверно високи цени, биха могли да останат за обработване или полубработване у нас, ако за това съществуваша достатъчно модерни ателиета и индустриални предприятия. А такива можем да имаме, сачо когато се създаде нужният технически персонал, чрез едно кожарско училище.

Полза от това ще имат еднакво и земеделеца-производител, който отглежда добитък, и производител работник, който ще обработва кожите, и консоматора — бжлгарски гражданин, който ще ги използва, независимо от редицата стопански съсловия, през ржцете на които ще минат кожите: за размяна преработка или изработка. А най-голяма полза безспорно ще извлече страната ни, тжй като с това ще се създаде една гарантирана доходна народна промишленост, чрез която ще се подигне чувствително нейното общо благосъстояние.

Ласкаем се от надеждата, че нашата основателна бележка ще бжде взета под внимание и в най-скоро време ще се създаде оня институт, от който днес страната, а най-вече Тжрновско има такава належаща нужда.

ВЪНШЕН ПРЕГЛЕД.

Австрия.

Австрийската проблема.

Международната търговска камара в Париж посветява циркуляра си № 33 на *австрийската проблема*.

Сегашния образ на Австрия е резултат на договора в Сен-Жермен, който санкционира разпоксването на старата австроунгарска империя. Нова Австрия има едно пространство от около 86,000 кв. м. с едно население от около 6 1/2 милиона. Тя представлява по тоя начин 1/8 от старата австроунгарска империя.

От всички новообразувани държави Австрия е прекарала и

прекарва още най-тежката икономическа криза. Може да се каже, че австрийската проблема има три страни: монетна, финансова и икономическа.

Монетната проблема.

Обезценяването на кроната по отношение чуждата валута е най-фрапантният симптом на австрийската икономическа криза. Кроната, която преди войната в Цюрих струваше 1'05 фр., а от 1919 насам тя претърпя едно постоянно обезценяване; започнала е 30 $\frac{1}{2}$ ст. през януари 1919 г. тя спадна на 3'4 ст. през януари 1920 год. на 1 ст. през януари 1921 на 0'11 през януари 1922 и на 0'00 $\frac{3}{4}$ на 25 септември т. г. това накара всички да се снабдят с чужди девизи и да спекулират с тях. Дори и жените играели на борса. Срецу спекулата правителството създаде централата на девизите. Олигите на правителството да поддържа кроната чрез заеми в чужбина не успеха. Те само забавиха обезценяването, но не го спреха.

Финансовата проблема.

Обезценяването на кроната се дължи в голяма степен на постоянните емисии на книжни пари от австрийското правителство за покриване разходите му. Циркулациите на банкнотите нарастна в пропорции „астрономически“ от 30 милиарда на 31 декември 1920 г. тя надминава 1,500 милиарда на 26 септември т. г. от тук и постоянните грамадни дефицити в държавните бюджети.

Причините за дефицита са многобройни. По-важните от тях са следните:

Монопола за солта сега дава приход 1—2 милиона зл. кр. годишно, когато може да даде повече. Монопола на тютюна също дава само 40—60 милиона зл. крон, когато и той може да даде повече. Положението на железниците е още по-лошо. Годишния дефицит възлиза на 1,200 милиарда книжни крони, близо $\frac{1}{4}$ от общия дефицит на бюджета, въпреки благоприятното географическо положение на Австрия и в частност на Виена като транзитен пункт към Адриатическото море, за Германия, Чехославия и Полша. Приложението на 8 часова работа наложи употребяването на 21 чиновника на километр срещу 12 преди войната. Най-сетне големия брой на чиновниците, които съставляват 10% от общия брой на населението.

Обществото на народите трябва да попълни този дефицит през деветте идущи години. Един заем от

650 милиона зл. кр. ще бъде изискан за Австрия и гарантиран главно от Англия, Франция, Италия и Чехославия.

Икономическата проблема.

Дълбоката причина за грамадния дефицит в бюджета на Австрия лежи в нейното икономическо положение именно в това че страната консумира повече, отколкото произвежда.

Земледелие. Австрия е главно планинска страна, засетата с разни култури площ заема едва $\frac{1}{4}$ от общото пространство на страната. Следователно земедел. производство не достига половината от онова през 1913 год. в същите провинции.

Индустрия. Нова Австрия страда от липса на въглища. Тя разполага само с 132,000 тона въглища годишно, когато прибавени към 2 $\frac{1}{2}$ милиона тона лигнит добивани в Щирия и горня Австрия са далеч от да задоволяват нуждите въглищащи на 14 милиона тона годишно.

Електричество. Австрия разполага с изобилни водни извори (1,700,000 к. сили), обаче само $\frac{1}{10}$ от тях богатства се експлоатирват. Нито една железопътна линия още не е електрифицирана. Липсват капитал за използване тая грамадна водна енергия.

Металургия. Липсата на гориво много спъва след войната експлоатирването на железните руди, които са в изобилие в Щирия. При все това производството на чугуна напредва. Металните и механически индустрии произвеждат земедел. машини, автомобили и разни уреди, $\frac{9}{10}$ от които се изнасят.

Текстилна индустрия. Особено пострада текстилната индустрия от разпокъсването. Тя се отдели от големата чехословашка текстилна индустрия и от всичките си унгарски, хърватски и трансилвански дебушета.

Дървена и книжна индустрия. Дървената индустрия разполага с достатъчен суров материал, обаче износа на дървен материал е възприпятстван от високите износни мита. Книжната индустрия е спъвана от липса на гориво и още от износните мита.

Най-сетне, към всички тия фактори трябва да се прибави и липсата на капитал който е причина на непрестанното обезценяване на кроната. При все това в Австрия днес има не повече от 20000 безработни. Но едно повишение на кроната, или дори просто едно стабилизиране на сегашния курс ще повлече затваряне на много фабрики, които работят за износ.

Търговия. Търговския баланс на Австрия е тажрде неблагоприятен. Вноса през 1921 г. е бил 1,700 милиона зл. кр. срещу 900 милиона износ. Австрия внася главно от Чехославия и Германия и изнася за Италия, Чехославия, Германия и Унгария. От друга страна капиталите бегат в чужбина, вследствие на фискалните такси, наложени на всички суми в банките, така че търговци и банкери купуват девизи в чужбина и главно в Прага.

Банки. Големите банки преживяха също тежки кризи след войната. Те си получиха обратно от държавата сумите по преките заеми, които и бяха отпуснати и се освободиха от стоковете си след войната. Цифрата на техните капиталы, влогове и резерва се увеличи с обезценяването на кроната. По-големата част от тях потърсила подкрепа в чужбина. Така Kredit Anstalt след като фюзioniра чехските си клонове с Banque d'Escompte de Bohême, отстъпи една част от увеличението си напоследък капитал на едно холандско-американска група. Wiener Bank Verein, направи подобно нещо с Société Générale de Belgique, Depositen Bank прибягна за италианска помощ. Lender Bank се преобръща в Banque Française и Anglo-oesterrei chische Bank е подета от английска група.

Заклучение

От гореизложеното се вижда до каква степен монетната, финансовата и икономическа проблема са тесно свързани помежду си. Кроната се обезценява по причина на постоянните емисии на книжни пари, а емисиите са необходими, защото Австрия консумира повече отколкото произвежда. Положението може да се подобри само чрез отпускане на Австрия необходимите кредити за да се турят в ред финансите ѝ. Това, което направи Обществото на народите, трябва да се докара Австрия до положение да произвежда толкова, колкото консумира. Земледелието ѝ може да се подобри. Нуждата от въглища може да се попълни с електрификация. Австрийската индустрия също би могла да се приспособи към новите условия. Железниците, биха могли да бъдат отстъпени на други капиталисти, в ржцето на които техната експлоатация ще се реорганизира на търговски начала и по начин, щото вътрешния трафик и международния транзит да плаща порядъчно. Работите по електрификация с помощта на чужди капиталы биха намалили разходите за въглища. По този начин и с помощта на кредити-

те, отпуснати от Обществото на на-
родите, би се заздразил държавния
бюджет на австрийския народ, би мо-
гъл най-сигурно да диша свободно и
да възвърне доверието в себе си.

Австралия.

Икономическото положение на
Австралия в последно време все по-
вече и повече се подобрява. Осо-
бено по отношение пазара на вълна-
та, която е един от главните износни
артикули на страната, икономичес-
ката криза все повече ослабва. Тър-
сенето на австралийската вълна през
последната година се е увеличило:
износът на нетраната вълна през
изтеклата година от 1 юли 1921
до 30 юни 1922 год. се е увели-
чил от 25,301,638 английски лири на
38,972,547 и този на праната въл-
на от 8,471,684 на 9,002,752 англий-
ски лири. Главните купувачи на не-
прана и прана вълна са: Англия,
която е внесла общо за около 23
милиона англ. лири вълна, Франция
— за около 6 милиона, С.Щати —
за около 4.5 милиона, Белгия — за
около 4 милиона, Япония — за око-
ло 3,700,000, Италия — за повече
от 2.5 милиона и Германия — за
около 2.5 мил. англ. лири.

Вследствие усиленото търсене
на австралийската вълна, намалени
са били и стоковете на вълна, на-
ходяща се в Австралия, Нова Зелан-
дия и Южна Африка. Така, докато
в края на декември м. г. имало
стокове в Австралия 1,175,541 бали,
то в края на септември тези сто-
кове са се намалили на 686,622 ба-
ли, в Нова Зеландия на тези дати
е имало 634,148 и 402,461 и в Юж-
на Африка 89,654 и 11,382 бали.

Белгия.

Финансовото положение на Белгия.

От войната насам белгийското
правителство прави големи усилия
за да подобри своето финансово по-
ложение. Според представения бю-
джет в камарата за текущата фи-
нансова година приходите се изчис-
ляват на 5,942 милиона франка, а
разходите на 8,337 мил. фр. Дефи-
цитът се дължи главно на авансите,
които белгийското правителство пра-
ви срещу дължък, който Германия
има към Белгия. При все това, оба-
че, държавният дълг на Белгия, на
глава от населението, е по малък
от този на Англия и Франция. До-
като в Англия на всеки жител се е
падало на 30 септември т. г. 10,123
белгийски фр. държавен дълг и в
Франция 9,069 то в Белгия той е
бил 4,740 б. франка.

Индия.

Индийски заем в Лондон.

Индийското правителство е
сключило заем в Лондон от 20 ми-

лиона английски лири, който ще
бъде употребен за подобрене ин-
дийските железопътни линии, както
и за други работи от обществена
полза. Лихвеният процент е 4.5%,
при емисия 85%. Окончателното из-
плащане на заема ще стане през
1955 година.

Съед. Щати.

Търговската рекорта на памук
през 1921 — 22 год. се оценява на
11,494,720 бали (5,831,095,000 lbs),
към които трябва да се прибавят
1,297,669 бали местен сток и внесе-
ни бали от Египет и Перу, или всич-
ко 12,792,389 бали. От цялото това
количество, 6,418,323 бали са били
употребени в индустрията, а остава-
лото количество е било изнесено в
Европа и една малка част унищо-
жена от огън.

Памучната индустрия, както ви-
наги, е била една от най-деятелните.
Тя е консумирала, както се казва,
6,418,323 бали, т. е. близо 1/2 от все-
мирната търговска консумация на
памук — 13,072,980 бали. Изобщо,
мястото което заема тая индустрия
в света, се вижда от следните дан-
ни за количеството на вретената в
памучната индустрия през 1921 —
22 год.:

Целия свят	153,950,000	вретена
Цяла Европа	100,400,000	
Съед. Щати	36,191,000	

Прогресът, който е направила
памучната индустрия на Съединени-
те Щати, личи от следните два фак-
та: първо, преди десетина години
тя броеше не повече от 26 — 28,000
вретена и, второ, от тогава насам
тя бързо премества своя център —
от сесероизточните райони на Лй-
вел и Провиденс в южните щати,
всрещ самото памучно производство
и при това с една най-нова и съвър-
шена машинна инсталация.

Франция.

Финансовото положение на Франция.

Една от големите държави в
Европа, чиито финанси са твърде
много разстроени, е Франция. През
1921 год. общият дефицит от редов-
ния и извънредния бюджети се е
изчислявал на 36 милиарда франка.
Според изложението на г. Беран-
жер, главен раторатор на финансо-
вата комисия в сената, обществения
дълг на Франция е възлизал на 337
милиарда фр. Благодарение уси-
лията на французкото правителство
през последните години, бюджетният
дефицит е намален през тази годи-
на. При все че разходите на дър-
жавата за административните служ-
би да са намалени от 11,377 мили-
она франка в 1920 г. на 7,328 ми-

лиона през тази година, то дефици-
та по редовния бюджет се изчисля-
ва за т. г. на повече от 4 милиар-
да франка. Данжците, които плаща
всеки французки гражданин, сега са
около пет пъти повече от тези през
1913 год. Нека не се изпуска из
предвид, че това увеличение на да-
нжците на глава от населението, не
е само резултат на увеличениния раз-
мер на данжците, а то се дължи на
обстоятелството, че тези данжци се
плащат от малко хора, отколкото
преди войната. Според г. Де Ластейри
министр на финансите в Франция,
броя на годните за работа от 19 до
60 годишна възраст е бил през 1922
год. около 8 милиона души, когато
през 1913 година техния брой е бил
10,602,000 души.

При редакцията на „Прагер Пресе“
в Прага е уредено специално бюро
за информация по международната
търговия, което е винаги готово да
дава безплатно сведения за всички
отрасли на чехословакската износна
търговия, за разните индустриални
заведения, митнишки такси, тарифи
и пр. За тая цел, горната редакция
въвежда редовни публикации на
немски, френски и английски в
„Прагер Пресе“ и „Газет де Праг“,
до които заинтересованите търговци
и индустриалци могат да отправят
своите запитвания или съобщения.

Консулски рапорти и кореспонденции.

Александрия.

Нашият генерален консул в
Александрия, в рапорта си от 2 ноем-
врий т. г. съобщава, че нашия внос
в Египет, сравнително вноса на дру-
гите балкански държави, е твърде
незначителен.

Това се обяснява така, че мно-
го български произведения, внесе-
ни в Цариград, се признават като
турски за Египет.

Пазарят на кашкавала, сиренето,
брашната и зехри храни.

Според съобщението на съ-
щия консул от 7 ноември т. г. па-
зарят на кашкавала е на път да
прекара една остра криза. Пияцата
е буквално наводнена с стока. Мно-
го продавачи — малко купувачи. То-
ва набъбване на стока произлиза:
1. От старанието на цариград-
ските търговци да изпращат и по-
ставят стоката си вече от Цариград.
Давже дребни градски търговци, без
голема стойност, получават от свои-
те сънародници и кореспонденти в
Турция стоки на консигнация.

2. До неколко и на спадането
на турската лира.

Цените значително спаднаха.

Продавания преди две седмици 18 гроша кашкавал — ова, се предлага за 16 гроша без купувачи.

Истинският „балкан“ малко се търси и такъв почти не се намира на пиящата.

Белото сирене също страда от това, който ще продължи, тъй като през зимата производството на млеко в Египет е по-големо. Все без купувачи, предлага се 10 до 10½ оката обезмитена и предадена тук, en gros.

Пазарят на брашната продължава да е твърд поради търсенето от близкия изток, Австралийското брашно, разполагаема стока, се продава 15 тона cif Александрия, натоварена октомври — ноември 15½ до 15¾ английски лири. Декември — януари 14½ до 15.

Зърнените храни са с тиха тенденция. Има едно намаление с около пет до десет гроша едно на друго от последните цени, отбележани в бюлетина на 23 октомври.

Кашкавалът и сиренето също са с слаба тенденция и без сделки.

Вобщие, икономическата криза в Европа, а още повече специалната египетска с памук, влияе въздържателно не само върху търговията, но и върху консумацията.

P. S. Вчера и днес (8 ноември) забелезва се оживление с сделки на пазара на зърнените храни. Тенденция — покачване.

Последните цени на някои местни продукти, според официалното комунике на министерството на финансите:

Браш. човала от 80 оки	155	170	ег.гр.
кукурузено	130		ег.гр.
Масло кантаря 36	750-800		ег.гр.
Сирене	250-350		ег.гр.
Яйца хилядата	360-380		ег.гр.

Цариград.

Българската легация в Цариград, в седмичния си бюлетин от 21 ноември т. г., съобщава следното за положението на цариградското тържище.

Търговската криза в Цариград продължава. Безпаричието остро се чувствава. Всички търговци престават да правят поръчки за стоки. Много търговци разпродават дюканиите си и това причинява паника в търговския свят. Новата тарифа на митата покровителства житата, за да насърчи тукашната брашнена индустрия.

Цени (за време 13—18 ноември)

Жито твърдо, обезмит.	13	гр. ок.
Млеко	13½	3/4
Боб, транзит	13	
Тони	4½	5
Брашно, Варна 60 1050 гр. тор.	63	кг.
	0 1000	

Кашкавал, полубал., транз., 90 гр. кг.
балкански 105
Сирене в тенек., обезмитен. 80

Движение на параходите.

Пристигнали параходи.

22.XI. — 28.XI. 1922 год.

От миналата седмица: s/s „Волос“ — железария 5829 кг., чемерлик 2485 кг., гвоздеи 2110, тел 15240 кг., бурми 3,676 кг., шкурка 1,889 кг., химикалии 1,749 кг., стъклария 9177 кг., машинни части 72,998 кг., порцелан 724 кг., стомана 3360 кг., желязо 6885 кг.; „Варна“ — памук 11,000 кг., манифактура 6,660 кг., флстжици 4,950 кг., лимони 2,800 кг., желеад 10,000 кг., стъкла 13,737 кг., масло 7,216 кг., сапун 9,200 кг.; „Константинополи“ — вълна 27,897 кг., манифактура 4,741 кг., прежда 17,810 кг., машинария 2,210 кг.; „Цар Фердинанд“ — маслини 7,000 кг., сардели 1,250 кг., смокини 12,175 кг., сапун 22,350 кг., манифактура 9,711 кг., прежда 2,690 кг., лимони 6,860 кг., кабот 1,232 кг., тенек 5,000 кг., катран 15,000 кг.; „Илисе“ — анилинови бои 3,300 кг., химикалии 1,558 кг., железария 9,150 кг., стомана 29,560 кг., плугове 4,200 кг., желязо 10,008 кг., смола 1,287 кг., сода 548 кг., електрич. лампи 1,754 кг.; „България“ — мед 1,130 кг., калай 525 кг.; 21.XI. „Инсмор“ под англ. зн. 24.XI. „Зион“ под англ. зн. с 57,338 кг.; 25.XI. „Агнета парк“ хол. зн. „Флоренца“ итал. зн. „София“ 26.XI.; „Алдо“ итал. зн.; „Николидия“ итал. зн.; „Горация“ итал. зн. „София“ „Цар Фердинанд“ 27 XI. „Лигурия“ итал. зн. „Персия“ „Авентино“ итал. зн.

Заминали параходи.

22. XI. — 28. XI. 1922 год.

22. XI. „Тренго“ с 274,000 кг. зърнени храни, яйца и др. „Цар Фердинанд“ с 277,566 кг. зърнени храни, яйца съестни продукти, добитък и други. „Илиса“, „Фриция“. 23. XI. „Инсмор“, „Ала“, „Беркшайр“. 25. XI. „Зион“, „София“, „Флоренца“ с 330,000 кг. зърнени храни и др. 27. XI. „Горция“.

Бележка: за параходите, при които не е отбелязано каква стока са внесли или изнесли, ще дадем сведения в идущия брой.

Очакват се да пристигнат параходи.

Агенция Методий Станев: стоките от заседналия „Edenhall“ ще донесе „Басано“ и ще събери 20%, авария към 30 XI.; „Vigo“ — 10. XII

„Манджурия“ от Анверс — към 25. XII. носи стоки от Лондон.

Агенция Х. Пайкурич: „Смирна“ под шведско знаме — на 2. XII. „Тритон“ на 15. XII.

Агенция Дюрони-Раделия: „Жак Фрейсине“ на 7. XII. ще товари стоки за Марсилия. „Ари Фрейсине“ на 3. XII. от Марсилия и Генуа с 150 тона разна стока.

Агенция Братя Раделия: „Делта“ от Deutsche Orient Linie от Хамбург с 300 тона разни стоки.

Информационен отдел.

Обзор на тържището.

Варна, 29 ноември 1922 год.

Положението е непроменено. До като съществуват ония фактори, които поддържат и засилват стопанската криза, а именно: безпаричието и неизвестността пред бъдещето — подобрене на съществуващото положение не може да се очаква.

Камбиалното тържище през изтеклата седмица прояви по-голяма тенденция към затвърдяване при твърде слаба колебливост на курсовете. Сизключение на франц. франк, който прояви по-голема колебливост през седмицата, като спадна с 138 пункта в разстояние на три дни (от 21 до 24), останалите курсове проиграха с 4 пункта най-много нагоре и на долу. Ако стабилизирането на курсовете продължи, може да се очаква извесно оживление в сделките с чужбина.

Положението на отделните бранши на търговията е следното:

Колониал.

Също състояние. В тая бранша известни артикули, като кафето, дървени масла и маслини са на изчерпване. Износа на дървено масло и маслини от Гърция в последно време среща големи спънки от страна на централа на девизите, вследствие на което очаква се едно намаление на вноса, на тия артикули. Очакват се да пристигнат на скоро кафета и ориз. Цените в чуждите тържища продължават да бъдат твърди.

В останалите бранши положението е непроменено.

Варненска стокова борса.

Варна, 28 ноември 1922 г.

И през изтеклата седмица цените на разните видове зърнени храни бяха изложени на чувствителни колебания.

Поради спадането на драхмата и несигурното политическо положение

Следва на 10 страница

в гр. Варна, на 29 Ноември 1922 год.

Наименование на стоките	Цени лева	Наименование на стоките	Цени лева	Наименование на стоките	Цени лева	Наименование на стоките	Цени лева
I. Колониални стоки		75. Локум кгр.	33	4. Рапичово семе кгр.	6	29. Конци ленени кгр.	350-450
1. Захар ситна кгр.	32	76. Хурми "		5. Слжичогл. "	5-70	30. Ключи за обуца "	25-45
2. " на квадрати "	35-50	77. Халва тахан "	43-45	IV Манифактур. стоки		31. Гвоздеи обушар. "	22-28
3. Кафе "	78	78. Торби калкут. 2 1/2 л.		1. Превда пам. англ. пак	750-775	32. Пап "	22-28
4. " "		79. " тарпаулинг "	1150	2. " пресукан италиан. "	730-740	33. Чирш "	25
5. Ориз пловдиски "	21	80. Джамове белгийски "		3. " сулан английски "		34. Туткал "	
6. " испански "		81. " чехословашки "		4. " италианска "	550-560	IX. Книжни материали.	
7. " италиански "		82. Кжна I качество "		5. Тире за чорапи "		1. Книга печатарска кгр.	20-23
8. " английски "		83. Кола английска "		6. Превда вжлн. мест. "	300-330	2. " канцеларска "	30-35
9. Пипер чер "	56-58	84. " белгийска "		7. " пак. "		3. " чернова "	20-25
10. " червен "	25-27	85. Калай английски "	140	8. Памук суров "		4. Маст. черно евр. лит.	50-55
11. Чай пакети "	200	86. Книга за амбалаж "	14	9. " аптекарски "	150-160	5. " копир "	80-100
12. " обикновени "	180	87. Книжни кесии "	14	10. Гайтан "		X. Железария.	
13. Маслини Воло едри "	18-24	88. Сяра "	11-50	11. Плат. вжлн. бжлг. м.	200-600	1. Жел. профилир. кгр.	11
14. " обикновени "		89. Синка за пране "	40-45	12. " европ. "	150-120	2. Путрели "	8-50
15. " Воло екстра "	20	90. Каловфон "	12	13. Хасе 80 с/м ярда "	32	3. Жел. белг. за проз. "	8-50
16. " дубл екстра "		91. Смола "	10	14. Кабот американс. "	28	4. " германско "	8-50
17. " сюпериор "		92. Зачка "	4-80	15. Басма англ. "	25	5. " за скоб. и вржз. "	8-50
18. " специалите "		93. Вжжя "	40-70	16. Оксфордт "		6. " за зидове "	8
19. " дубл специал. "		94. Канап "		17. Зефир метр "	40	7. " шведско "	15
20. Масло джрв. айвал. "	58-50	95. Вжрви "		18. Сатен "	40	8. Железни болтове "	
21. " критско "		96. Чувен "		19. Док "		9. Железо на обли пржчки белгийск. кгр.	8-50
22. " митилинско "	56-57	97. Рафия "		20. Платно пам. бжл. "	28	10. Железо на обли пржчки герман. кгр.	8-50
23. " сусамово (соя) "		II. Домашни животни и птици.		21. Кеневир "		11. Чамберлик "	9-10
24. " памучно "	44	1. Овца уг. от 50-60 кгр.	500	22. Макари 200 яр. грос "	1361	12. Шина "	7-50
25. " слжнчогледово "		" пол. " 35-45 "	350	23. " 400 " "	2421-10	13. Подкови "	14
26. " орехово "		" слаба " 25-30 "	200-250	24. " 1000 " "	4978-45	14. Тел бодлив "	18
27. " рапично "		2. Агне " 4-6 "		25. " мечка "	3457-70	15. " галванизиран "	20
28. " кокосово "		" " 10-12 "		26. Вжлна непрана кгр.		16. Гвоздеи "	15
29. " маково "		3. Коза уг. " 50-60 "	350-450	27. " прана "		17. Ламарина желез. "	14
30. Хайвер тарам. "		" пол. " 40-50 "	300	28. Козина "		18. " галванизирана "	14
31. " щучен "		" слаба " 30-35 "	200-250	29. Четина "		19. Тенеке бело кас. "	900
32. " сьомка "		4 Яре " 4-6 "		30. Пашкули сурови "		20. Стомана кгр.	30
33. Лимон. кисл. обик. "	110	" " 10-12 "		31. " печени "		21. Цинк "	35
34. " кристал "	115	5. Крава уг. 300-400 "	2-5-3-5 х.	32. Коприна сурова "		22. Олово "	30
35. Бахар "	60	" пол. " 200-250 "	2-2-5 х.	33. Язми брой "	10-40	23. Мед нов "	80
36. Кимшон "		" слаба " 150-200 "	1-5-2 х.	34. Пикет "		24. Мед стар "	30
37. Канела "	75	6. Телега 8 месечни бр. "	500-700	35. Памучна материя м.	100	25. Чугун английски "	5-50
38. Карамфил "		" 1-2 год. "	1000-2000	36. Фистжлжн "	40-65	X. Строител. материали	
39. Анасон "		7 Вол. уг. от 450-600 кгр.	6-8 х.	37. Бархет "	42	1. Чам. джски мест. м ³	2000
40. Сапун айвалийски "	32	" пол. " 350-400 "	4-6 х.	VIII Кожи сурови об-работени и обушарски материали.		2. " иностр. "	1800
41. " критски "		" слаб " 250-350 "	2-5-3-5 х.	1. Кожи сур. волски кгр.	35-38	3. " греди делани "	1500
42. " местен "		8 Бивол. угоен от "		2. " биволски "	35	4. " бичени "	1800
43. " марсилски 35 "	1100	" " 600-800 кгр.	5-7-5 х.	3. " телешки "	35-38	5. Талпи борови "	2000
44. " сжнлайт 8 унци "		" полу угоен "		4. " овчи чифт "	150	6. Греди борови "	1600
45. " " 10 "		" 450-600 "	4-5 х.	5. " агнешки "		7. Джбови джски "	
46. " " 12 "		" слаб 350-400 "	2-5-3-5 х.	6. " кози "	160	8. Брестови джски "	2000
47. " Свещи I кач. кгр	70	9. Свиня, угоена от "	4-5 х.	7. " ярешки "		9. Осенови джски "	2000
48. " " II "	40	" пол. угоена "		8. " лисичи "		10. Керемиди мест. марсилски тип бр.	3-50
49. " " III "		10 Прасета до 15 кгр. бр.	600	9. " заешки "		11. Тухли местни "	1
50. " Восжк местен "		" от 15-30 "	600-1000	10. " вол. сух. маде-гаскар. безсол. кгр.	40-85	12. Вар негасена кгр.	1-40
51. " анадолски "		11 Кон породист от 3-5 г.	2-5 х.	11. кожи вол. сухи сол. "	40-55	13. Цимент местен "	2-80
52. Паряфин "	23	" " 6-9 "	3-9 х.	12. " " салам, "	45-50	14. " иностранен "	2-80
53. Нишаджр на буци "	48	" " от 10-15 "	2-4-5 х.	13. " бивол калкутски киречлий кгр.	50-55	VIII Горел. материали и бен	
54. " " калжпи "	45	12 Кон местен породист от 3-5 год.	1-3 х.	14. кожи дана крав. "	40-80	1. Джрва за горене рязани куб. м.	650-680
55. Тамия "	70	" " 6-9 "	2-3-5 х.	15. " египет. бивол. сухи солени кгр.	50-60	2. Джрвени вжл. ща калеми кгр.	2-20
56. Стипца варели 60 "	11	" " 10-15 "	1-2 х.	16. кожи египет. биволски безсолни кгр.	70-90	3. Кам. вжг. местни "	
57. " " 100 "		13 Катжр от 3-5 год.	2-6 х.	17. кожи биволски импер. безсолни кгр.	75-90	4. Кокс "	5
58. Фжстжжи червен "	30	" " 6-9 "	3-7 х.	18. Кйоселе француз. "	160-230	5. Газ американ. "	9-70
59. " бели "	37	" " 10-15 "	1-5-3 х.	19. " италианско "	115-160	6. Газ ромжнска кас. "	330
60. Сода обикновена "	12	14 Магаре " 3-5 "	600-1200	20. " бжлгарско "	90-140	7. Бензин лит. "	23
61. " каустик 720 "	17	" " 6-9 "	800-1000	21. Мешин бел кгр	20-90	8. Масло американ. кгр.	18
62. Синкамжж варел "		" " 10-15 "	300-600	22. Видело "		9. Масло английско "	
63. Сол камен. герман. "	3-25	15 Патки брой "	65-75	23. Марокин "	200-210	10. Безир "	60
64. " француз. "		16 Патици "	40-50	24. Юфт чер "	175-240	II. Рибарски изделия.	
65. " италиан. "		17 Пуйки "	70-100	25. Желятин сантрач "	85-98	1. Зидари	
66. " ромжн. "		18 Кокошки "	30-40	26. Бокс чер корнелиус "	80-120	Майстори	120-200
67. " морска "		19 Пилета "	25-35	27. Шевро. гризон "	100-115	Работници обикновени	100-120
68. " "		III Индустр. растения и семена.		28. " корнелиус "			
69. " мяна "		1. Тютюн баши бали кгр					
70. Сарделти кас. "	2100	2. " божча "					
71. Макарони "	16	3. " "					
72. Фиде "	16						
73. Лимони кас. "	600						
74. Портокали кгр.	7						

ние в Цариград отне се и последната база за едно по стабилно калкулиране. Ето защо изменението на цените се дължи почти изключително на случайни фактори, като нужда за попъждане на продадена партия, дотаварване на параход и пр.

Ако не настъпи в скоро време подобрение на положението в Цариград и не се явят нови търсения за близкия изток, трябва да се очаква едно общо спадане на цените до паритета на европейските тържища. В такъв случай може да се разчита на едно по-голямо стабилизиране на тържището, което ще има тогава да се справя само с общите колебания на цените на всемирните тържища и на курсовете на първостепените валути.

Зимниците днес претърпяха ново спадане от 10—15 ст. като 11 вагона останаха непродадени.

Ечемик по-твърдо. Цена 4'05.

Кукуруз по-твърдо. Цена 3'85.

Боб — всичките 7 вагона останаха непродадени, поради предлаганите ниски цени. Спадане около 20—25 стот.

Ето как са се развивали сделките в борсата през изтеклата седмица:

Продадени вагони:

22.XI зимница 18 цена 530—563 лв. стотях кгр.; боб $1\frac{1}{4}$ в. ц. 400 лв.; ржж $\frac{1}{4}$ в. ц. 420 лв.; царевица 1 в. ц. 385 лв.

23.XI зимница 3 в. ц. 560—570 лв.; ечемик $2\frac{1}{2}$ в. ц. 412'50 лв.; овес $\frac{1}{2}$ в. ц. 370 лв.; ечемик 1 в. ц. 412'50 лв.; фий 1 в. ц. 512'50 лв.

24.XI зимница 6 в. ц. 520—560 лв.; боб 5 в. ц. 620—740 лв.; ечемик $\frac{1}{2}$ в. ц. 410 лв.; царевица 2 в. ц. 370 лв.

25.XI зимница 4 в. ц. 550—560 лв.; боб $4\frac{1}{4}$ в. ц. 605—620 лв.; царевица $1\frac{1}{4}$ в. ц. 375—380 лв.; фий 2 в. ц. 510—512'50 лв.; овес $\frac{1}{2}$ в. ц. 380 лв.; ечемик $\frac{1}{2}$ в. ц. 410 лв.

Бургазка стокова борса.

Продадени вагони:

21.XI зимница 10 в. ц. 555 — 570 лв. стотях кгр.

22.XI зимница 6 в. ц. 560 — 600 лв.; царевица 1 в. ц. 400 лв.; сичноглед 10 тона 580 лв.; ржж $3\frac{1}{2}$ в. ц. 400 — 410 лв.

24.XI зимница 10 в. ц. 575 — 595 лв.; царевица 1 в. ц. 402'50 лв.; ечемик 1 в. ц. 410 лв.

25.XI зимница 7 в. ц. 585 — 610 лв.; царевица 1 в. ц. 400 лв.

Чужди борси и тържища

Хавр.

Кефе 18. XI. — 209, септ. 923 — 183'50, 22 XI. — 210 септ. 923 — 185

Памук 18.XI. — 447, септ. 923 — 391; 22.XI. 440 септ. 923 401.

Вжлна 18.XI. — 850, май 923 — 800.

Париж.

Жито 18.XI тек. 81'50; януарий — февр. 81'50; 22.XI тек. 80'50; януарий — февр. 80'75—81.

Ржж 18.XI тек. 59; януарий — февр. 58'75; 22.XI тек. 58'75; януарий — февр. 58'75.

Брашна 18.XI тек. 106; януар. — февр. 104; 22.XI тек. 103'75—104; януарий — февр. 101.

Ню-Йорк.

Захар 17.IX. дек. 3'83; юлий 3'63, 18.XI. дек. 3'78, юлий 3'61; 21.XI. дек. 3'86; юлий 3'54.

Лондон.

Мед 17.XI — 63 8/9, 21.XI. 62 18/9 електролит 17.XI. 70 15/—71 5/; 21.XI. 70 10/—71; калай 17.XI 177 11/3; 21.XI. 178 2/6; олово 17.XI. 26; 21.XI. 26 5/; цинк 17.XI. 39, 21.XI. 37 12/6, антимон 17.XI. 32 15/; 21.XI. 32 15/—35; живак 17.XI 12 5/; 21.XI. 12 5/.

Берлин.

20.XI. Вследствие на обрата в девизите, работата на житния пазар намалѣ тѣжко много, цените се понижиха. Това се отнася и до предлагането на царевицата от втора ржка, спрямо което царевицата от първа ржка остава за продължително време нетърсена.

На металното тържище сделките са почти в пълнен застой. Среброто е около 135 до 145. Декемврийско 145/155, януарско 190/200 за един грам.

Парижки Фондова Борса.

Финансов Бюлетин.

22. XI. Тържището е по-твърдо отколкото вчера, но твърде спокойно. Продажбите намалѣха значително. Станаха прекупувания, които поддигнаха курсовете на най-важните спекулативни титри. Сждо общия вид на котировката дава добро впечатление, макар че тя се дължи на високите чуждестранни девизи в тоя смисъл, че в последствие остава едно широко поле за големи колебания на курсовете, които имаха различните валути и отраженията, които те могат да имат към края на месеца.

Както и трябваше да се очаква след спадането на лирата, тѣжко бързо през последните дни, бе констатирано тая сутрин едно силно започване на нови сделки: курсът се качи до 63'50, с два пункта повече от вчера. Може да се надява-

ме, че при тия условия курсовете ще се стабилизируют. Лондонската борса е по-спокойна, по причина на манифестациите на безработните, които са станали вчера в Англия.

18. XI. Лондон 63'705; Ню-Йорк 14'2250; Германия 0'20; Холандия 560'25; Италия 65'50; Прага 45'25; Швейцария 263'50; Виена 0'02.

22. XI. Лондон 63'355; Ню-Йорк 14'12; Германия 0'215; България 10'50; Прага 45; Швейцария 263; Виена 0'02.

КНИЖНИНА.

Розата и индустрията за розовото масло в България — студия от проф. Д-р Асен Златаров — в бюлетина на Министерството на земледелието от 1. XI. 1922 година.

На първо място, в увода на студията си, автора констатира първоначалния растеж на розовата култура у нас. Така, в 1895 год. сме имали 4,080 хектари розови градини с производство 1800 кгр. масло, а след 20 години, в 1915 год., градините и производството се увеличават двойно повече — 8,755 хектара с 3,370 кгр. произведено масло. От та и година, обаче, се започва един последователен и бърз упадък на розовата ни култура, която днес (1921 г.) е спаднала на 4,740 хектара с 1500 кгр. масло, почти толкова, колкото е била преди 25 години.

Причините на тоя упадък авторът дири не само в изменените пазарни условия и в фалшификацията на маслото, която понижиха репутацията му в пазарите, но и в самата природа на розовия храст, в израждане на типа му и изтощението на почвата. Затова именно през 1915 г. от един декар се е получавало средно 250—300 кгр. розов цвят, а днес — 120—150 кгр.

Интересни сведения и данни — една чисто научна работа — се дават в IV глава на студията: химическа анализа на розовото масло. Според автора, анализата не винаги е сигурна и точна и твърде трудно става откриването на фалшифицирано розово масло. За това и търговията с розово масло и до сега си остава още търговия на лично доверие. Прочее, в тая търговия ще успяват само ония търговски къщи, които имат стари връзки с чуждестранните купувачи на розово масло и са спечелили с време тяхното доверие. И затова се налага на търговците да бъдат внимателни към своята стока и с нуждата почтеност да поддържат чистотата на маслото, а да възбържат неговото предишно реиме.

В края на студията си авторът пожелава по-скоро да се заменят старите казани и гулапани с модерно технически обзаведени дестиларни и екстракционни фабрични инсталации, които само биха дали един постоянен и установен тип българско розово масло, добит по-на-рационален начин. Такъв определен тип, безспорно, ще има голямо значение за възискателния вкус на всемирния пазар на парфюмите, но и тук като че ли е необходима на мясата на държавата. В тоя дух е и мнението, изказано от нашия кон-

сул в Брюксел, а именно: „За да повдигнем отново кредита на българското розово масло, трябва да се определят известни класификации в неговото качество чрез лабораторни анализи, извършени от самата държава, да се установи едно официално етикетиране и официално запечатване на всяка отделна категория розово масло“. Подобни „държажни мостри“, очевидно, ще окажат своето влияние върху пазара, стига нашата фабрикация на розово масло технически да се издигне до тия „мостри“.

Фондова борса.

Сключени сделки.

	23. XI.	24. XI.	25. XI.	28. XI.
Швейцария	2560	2537	2550	—
Ню-Йорк	136.50	137	138.50	—
Лондон	610	614	615	617
Париж	987	976	983	970
Белгия	—	—	—	—
Италия	638	644	652	664
Цариград	71.30	71.80	71.50	73.50
Югославия	—	—	—	—
Ромжия	87.50	87.50	88	—
Германия	2.25	2.15	1.98	1.78
Прага	432	432	434	—
Вина	0.19 1/4	0.19	—	—
Буда-Пеща	—	—	—	—
Гърция	210	—	—	—

Българска Народна Банка.

	23. XI.		24. XI.		25. XI.		28. XI.		29. XI.	
	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.
Анверс	921	935	907	925	890	905	905	915	880	895
Б.-Пеща	—	6.50	—	6.50	—	6.50	—	6.50	—	6.50
Вина	0.15	0.20	0.15	0.25	0.15	0.25	0.15	0.25	0.15	0.25
Прага	430	440	420	432	422	435	427	437	424	432
Берлин	1.60	2.30	1.70	2.40	1.60	2.30	1.50	2.20	1.50	2
Лондон	616	625	606	614	607	611	608	618	607	617
Париж	985	1000	975	990	960	975	970	985	950	965
Гърция	—	365	—	300	—	—	—	290	—	290
Италия	633	645	630	640	627	643	640	655	648	660
Ромжия	88	91	—	90	—	—	86.50	88.50	85.50	87.50
Югославия	—	225	—	220	—	220	190	205	190	205
Гърция	68	71.50	67.50	71	67	71	67.50	71.50	72	74
Швейцария	2540	2590	2530	2575	2490	2545	2510	2560	2520	2560
Холандия	5350	5410	5445	5500	5310	5380	5370	5430	5380	5430
Америка	136	139.50	137	139.50	134.50	137.50	136	138.50	135	137.50

Централа на девизите.

	23. XI.		24. XI.		25. XI.		28. XI.		29. XI.	
	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.	куп.	пр.
Анверс	846	896	841	891	819	869	828	878	810	860
Б.-Пеща	—	6	—	6	—	6	—	6	—	6
Вина	—	0.20	—	0.20	—	0.20	—	0.20	—	0.20
Прага	400	423	393	422	396	425	397	426	393	422
Берлин	—	1.95	—	2	—	2	—	1.90	—	1.70
Лондон	571	601	562	592	563	593	565.50	596	564.50	595
Париж	905	956	906	956	882	932	892	942	874	924
Гърция	—	320	—	285	—	280	—	270	—	270
Италия	587	617	582	612	582	612	596	626	600	630
Ромжия	—	83	—	87	—	86	—	86	—	86
Югославия	—	212	—	210	—	210	—	193	—	220
Гърция	64.35	68	63.90	68	63.90	67	64.35	67.50	66.60	70
Швейцария	2382	2532	2369	2519	2335	2490	2352	2505	2352	2505
Холандия	4977	5237	5050	5320	4950	5210	4996	5256	4996	5256
Америка	128	136.50	128	136.50	125.60	132	127	134.50	126	133.50

Дели-Орман
ХАСАН БЕКИРОВ
При гара шейтанджик шуменско
Продава разни колониялни стоки: газ, сол и др.
Също и манифактурни стоки. 1—2

ПЪРВОКАЧЕСТВЕНИ ЛИМОНАДЕНИ СЪЖИЛ
НА БЕЗКОНКУРЕНТНИ ЦЕНИ ДОСТАВЯ:
Д. Д. КОЕВ — ВАРНА.

АТАНАС ШИРОКОВ
Комисии — Експедиции — Пратеници
Собствени складове. Кореспонденти в по-
главните градове на страната.
Телефон № 264.
Тел. адрес: Широков — Варна.
2—3

Ф. Маринков & Синове

Свищов

София — Варна.

Всички видове
дребна и едра
железария

ПРИ

най-износни
цени.

1—3

Н. Попов & Синове

фабриканти

на валсови брашна
с производство
на
всички качества
брашна

Варна — Девня.

2—3

ФРАНКО-БЪЛГАРСКА БАНКА

ЗА

Международна Търговия**КАПИТАЛ ЛЕВА 22,000,000 — НАПЪЛНО ВНЕСЕН.**

Банка на Акц. Д-во „Смед. Тютюневи фабрики“.

Централа — София.**КЛОНОВЕ:** Варна, Пловдив, Русе, Хасково и Дупница.

Кореспонденти в всички по-големи градове в страната
и странство.

Извършва всички банкови операции.

Телегр. адрес „ИНТЕРБАНК“

2—3